

24.10.2023

Austatud kultuuriminister Heidy Purga,
kultuuriministeeriumi kantsler Kristiina Alliksaar,
kultuuriministeeriumi teatrinõunik Laur Kaunissaare,

Pöördume teie poole murelikult lugedes Kultuuriministeeriumi vastuseid munitsipaalteatendusasutuste ja eraetendusasutuste tegevustoetuse määruse (edaspidi määruse) kohta tehtud ettepanekutele ja jälgides protsessi laiemalt. Eesti Etendusasutuste Liit mõistab täielikult ajasurvet ning tunneb head meelt, et otsuste tegemine ja menetlemine on muutunud kiiremaks. Samas on kahetsusväärne, et vastus nii EETEAL-i kui teiste organisatsioonide ettepanekutele tuli samal päeval kui määrus kinnitati. Kui eesmärgiks on arendada ja toetada vastastikust dialoogi, siis ei ole see parim märk dialoogi jätkamisest. Veelgi enam soovime aga juhtida tähelepanu küsimustele, mis jäid EETEAL-i hinnangul vastusetta. Loodame, et nende abil ning juba avatud taotlusprotsessi käigus tekkinud ettepanekute toel on võimalik muuta määrust ja taotlusprotsessi selgemaks ja paremaks.

EETEAL juhtis oma tagasisides tähelepanu mahupõhisusest loobumisele, mis on vastuolus etendusasutuste seadusega. Me ei saa olla nõus Kultuuriministeeriumi tõlgendusega, et hetkel kehtivas määruses on mahupõhisus sätestatud mõõdetavatel alustel. Esiteks ei ole esitatavad arvandmed selgelt suhestatud hindamiskriteeriumitega, seega puuduvad võrreldavad alused mahu hindamisel. Samuti ei ole selgitatud eelarve realistlikkuse hindamise kriteeriume, mis muudab hindamise subjektiivseks. EETEAL näeb jätkuvalt vastuolu seaduse algse mõttega, mis nägi ette mahupõhisuse konkreetse kehtestamise määruses. Need kaks akti on mõeldud toimima koos andmaks selget pilti loominguulise tegevuse mahu arvestamisest. Lähtudes seaduse loomise ajal kokku lepitud ei saa mahupõhisust määrusest välja jätta pakkudes selle asemel ujuvat andmete tõlgendust. Leiame, et AITA saab jätkuvalt toimida ühe võimaliku kriteeriumina, selle rakendamist tuleks arutada valdkonnaga ning kohandada seda erinevatele toimimismudelitele.

Samuti ei ole EETEAL nõus põhjendustega, miks on munitsipaal- ja eraetendusasutustele kehtestatud erinevad tegevustoetuste piirid, mis loovad eelduse, et toetuste arvestamise aluseks on erinevad arvutusmudelid. Kultuuriministeeriumi vastuses rõhutati teatrite toimimismudelite erinevust ning toodi välja, et munitsipaalteatrite on seatud lisaks omafinantseeringu nõue, mida erateatritel ei ole. On ekslik põhjendada seda finantseerimise hindamisega, kui erateatrite kriteeriumis 6 hinnatakse erateatrite omafinantseeringu piisavust. Kui munitsipaalteatendusasutuste toimimismudel erineb erateatrite omast, siis on õiglane käsitleda neid sarnaselt sihtasutustele erinevates taotlusvoorudes. Rõhutame aga, et

Eesti Etendusasutuste Liit

Estonian Association of Performing Arts Institutions

EETEALi peab jätkuvalt vajalikuks etenduskunste valdkonna käsitlemist tervikliku süsteemina arvestades etendusasutuste toimimise (trupp, maja+trupp, etenduskunstikeskus) eripärasid.

Hindamismetoodikas muudeti mitut erinevat tegurit korraga: tõsteti lävendit, vähendati kriteeriumite arvu ning lisati lisaalavendid. Vastusest ei selgu, et komplekssete muudatuste mõju oleks läbi arvatud. Lisaks rõhutame, et kunstilise tasemega seotud kriteeriumite hindamiseks on vajalik, et komisjoni liikmed vaataksid taotlejate etendusi. On loomulik, et EETEAL-i kuuluvad teatrid kutsuvad komisjoni liikmeid oma etendustele, aga kohustuse etendusi vaadata ja selle tingimused saab kehtestada Kultuurministeerium. Läbipaistvuse ja objektiivsuse tagamiseks on EETEAL korduvalt juhtinud küsimustikele, mis moodustavad osa hindamismetoodikast ning peaksid olema taotlejale taotluse esitamise ajal kättesaadavad.

Kolmeaastaste toetuste puhul ei saa pidada õiglaseks lähenemist, kus toetus fikseeritakse kolmeks aastaks nägemata ette kasvuvõimalusi. See toob kaasa olukorra, kus eelistatakse aastaseid toetuseid, mis võimaldavad eelarve potentsiaalset kasvu. Lisaks loob praegune lahendus ebavõrdse kohtlemise ohu, kuna igal aastal on erinev proportsionaalse vähendamise määr ning ei ole õiglane laiendada ühe aasta jaotuses tekkinud proportsionaalse vähendamise määra kolmele aastale.

Hindamismetoodika osas küsis EETEAL, miks hinnatakse kriteeriumis 4 panust valdkonna arengusse ainult kahe majandusaasta lõikes. Kaheaastase panuse arvestamine on miinimum, millele peaks lisanduma ka pikaajalise tegevuse väärtustamine.

EETEAL ei saa olla nõus arvamusega, et kriteeriumi 5 hindamine ei sea ühtki etendusasutust antud näitajate arvestuses ebavõrdsesse olukorda, kuna väljaspool Tallinna asuvad etendusasutused saavad punkte ainuüksi oma asukoha eest sõltumata sellest, kas nad andsid külalisetendusi või mitte. Koroonapandeemia mõjutas aga külalisetenduste andmist, mis seab Tallinna teatrid oma paiknemise tõttu ebavõrdsesse olukorda, kuna nad ei saa regionaalse asukoha eest punkte.

EETEAL suhtub tõsiselt oma vastutusse komisjoni liikmete nimetamisel ning loodab, et seda teevad ka teised organisatsioonid. See ei asenda aga vajadust muuta hindamisprotsess läbipaistvamaks täpsustades hindamiskriteeriumites sisaldavute hinnangute sisu, luues ja avalikustades hindamisküsimustikke, mis aitab kaasa andmete võrreldavusele ning loob eeldused, et komisjon saaks kogu hindamiseks vajaliku informatsiooni. EETEAL esitas muuhulgas 17.10 kirjas ettepanekud komisjoni töökorra täiendamiseks, mis annaks komisjonile õiguse kutsuda taotleja vestlusele, kui selgub, et osa informatsiooni vajab täiendamist.

EETEAL tõi ka välja küsimuse komisjoni liikmete arvu kohta. Olles tutvunud töökorraga tuleb tõdeda, et küsimus ei ole vähetähtis, kuna praeguse töökorra järgi on komisjon otsustusvõimeline, kui kohal on pooled liikmed seitsmest ning otsustatakse häälteenamuse alusel. Seega võib etendusasutuse tulevikku määrata kahe inimese häältega.

Kohtumisel teatrinõunikuga 10.10 juhtisime tähelepanu arvandmete esitamisele, mis erinevalt kokkulepitust ei arvesta olemasolevate kategooriatega. On ebanõistlik, et taotluses puudub

Eesti Etendusasutuste Liit

Estonian Association of Performing Arts Institutions

kokkupuude Kultuuriministeeriumi toel välja töötatud Eesti Teatri Agentuuri Statistika baasi personalistatistikaga, mis töötati välja taotlusprotsessi hõlbustamiseks ning ühtsetel alustel esitamiseks.

EETEAL on dialoogiks avatud ja loodab, et jõuame ühiselt selgema teatrite rahastamismudelini.

Lugupidamisega,

Velvo Väli

Eesti Etendusasutuste Liidu esimees

/allkirjastatud digitaalselt/